

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้นำท้องถิ่นกับแนวทางป้องกันยาเสพติด กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภูมิหลังของผู้นำท้องถิ่นและบทบาทของผู้นำท้องถิ่นกับแนวทางป้องกันยาเสพติด ซึ่งการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารชุมชน จำนวน 206 คน พื้นที่ของการเก็บรวบรวมข้อมูลครอบคลุมพื้นที่ที่มีการแพร่กระจายของยาเสพติดมาก 4 อำเภอ คือ อ.หาดใหญ่ อ.เมืองสงขลา อ.สิงหนคร และ อ.สะเดา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติตามลักษณะของข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป และค่าสถิติไคสแควร์ใช้ทดสอบสมมติฐาน ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. สถานภาพของผู้นำท้องถิ่น

1.1 เพศ ผู้นำท้องถิ่นส่วนมาก ร้อยละ 93.2 เป็นเพศชาย

1.2 อายุ ผู้นำท้องถิ่นส่วนมากร้อยละ 45.6 จะมีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี รองลงมาคือ ร้อยละ 34.0 มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี

1.3 ระดับการศึกษา ผู้นำท้องถิ่นส่วนมากจบการศึกษาระดับสูงกว่าภาคบังคับร้อยละ 49.0 รองลงมาคือ ร้อยละ 27.7 มีความรู้ระดับประถมศึกษา

1.4 รายได้ (ต่อเดือน) ผู้นำท้องถิ่นส่วนมากร้อยละ 67.0 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท

1.5 รายได้รวม (ทั้งครอบครัว) ผู้นำท้องถิ่นส่วนมากร้อยละ 46.1 มีรายได้รวมทั้งครอบครัว 10,001 – 20,000 บาท

1.6 ตำแหน่ง ผู้นำท้องถิ่นส่วนมากร้อยละ 36.9 ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน รองลงมาคือ ร้อยละ 29.6 ดำรงตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

1.7 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ผู้นำท้องถิ่นส่วนมากร้อยละ 67.0 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1-5 ปี รองลงมาคือ ร้อยละ 17.0 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 6-10 ปี

1.8 สถานภาพสมรส ผู้นำท้องถิ่นส่วนมากร้อยละ 92.2 เป็นผู้มีครอบครัวหรือสมรส รองลงมาคือ ร้อยละ 5.3 มีสถานภาพโสด

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภูมิหลังของผู้นำท้องถิ่นกับแนวทางป้องกันยาเสพติด

2.1 เพศกับแนวทางป้องกันยาเสพติด สรุปได้ว่าเพศชายส่วนมาก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางป้องกันยาเสพติดด้านการให้การศึกษา ความรู้ / การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / การประชาสัมพันธ์ / และการจัดกิจกรรมสันชนนาการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนแนวทางป้องกันยาเสพติดด้านการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ และการจัดระบบดูแล ฝึการระวัง ผู้นำท้องถิ่นเพศชายจะให้ความสำคัญน้อยมาก

ในขณะที่เพศหญิงส่วนมาก จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางป้องกันยาเสพติดในระดับต่ำในทุกด้าน จะเห็นได้ว่า เพศชายจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางป้องกันยาเสพติดที่กว้างไกล กล้าคิดและกล้าตัดสินใจมากกว่าเพศหญิง ที่เป็นเช่นนี้ เพราะเพศชายจะให้ความสนใจในเรื่องของการเมืองและพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ จึงทำให้เพศชายได้รับการเลือกตั้ง เพื่อทำงานรับใช้ประชาชนมากกว่าเพศหญิง

2.2 อายุกับแนวทางป้องกันยาเสพติด สรุปได้ว่าอายุของผู้นำท้องถิ่นส่วนมาก ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติดทั้ง 7 ด้าน คือ การให้การศึกษา ความรู้ / การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน / การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / การประชาสัมพันธ์ / การจัดกิจกรรมสันชนนาการ / และการจัดระบบดูแล ฝึการระวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จะเห็นได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นไม่ว่าจะอยู่ในช่วงอายุใดต่างก็ให้ความสำคัญและตระหนักในปัญหายาเสพติดไม่ต่างกัน เพราะปัญหาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศชาติ ที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยของประชาชนโดยรวม อีกทั้งยังเป็นนโยบายหลักของรัฐบาลในทางที่จะทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดลดระดับความรุนแรงลง ดังนั้น ผู้นำท้องถิ่นจึงเป็นแกนนำสำคัญในการรวมพลังของประชาชนเพื่อจัดการกับปัญหาเสพติดและสร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นภายในชุมชน

2.3 การศึกษากับแนวทางป้องกันยาเสพติด สรุปได้ว่าการศึกษาของผู้นำท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติด มี 1 ด้าน คือ การให้การศึกษา ความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนการศึกษาของผู้นำท้องถิ่น ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติด มี 6 ด้าน คือ การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน / การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / การประชาสัมพันธ์ / การจัดกิจกรรมสันตนาการ / การจัดระบบดูแล เฝ้าระวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จะเห็นได้ว่า การผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการให้การศึกษา ความรู้ ก็เพื่อเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจกับเยาวชน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป เกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพติด ให้ทราบถึงผลเสียต่อตัวผู้เสพ ครอบครัว และคนรอบข้าง นอกจากนั้นจะเป็นการปลูกจิตสำนึกให้เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหารวมพลังต่อต้านยาเสพติด เพื่อทำให้เกิดความสงบสุขภายในชุมชนนั้นๆ ส่วนแนวทางป้องกันยาเสพติด ทั้ง 6 ด้าน ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญไม่แตกต่างกัน

2.4 รายได้ (ต่อเดือน) กับแนวทางป้องกันยาเสพติด สรุปได้ว่ารายได้ (ต่อเดือน) ของผู้นำท้องถิ่นส่วนมาก ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติดทั้ง 7 ด้าน คือ การให้การศึกษา ความรู้ / การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน / การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / การประชาสัมพันธ์ / การจัดกิจกรรมสันตนาการ / และการจัดระบบดูแล เฝ้าระวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จะเห็นได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีรายได้ต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางป้องกันยาเสพติดที่ไม่แตกต่างกัน เพราะว่า ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ทำลายอนาคตของผู้เสพทั้งร่างกายและจิตใจ ทำลายสัมพันธ์ภาพภายในครอบครัว และความสงบสุขของชุมชน จึงกล่าวได้ว่า ยาเสพติดเข้าถึงที่โดยยอมนำความเดือดร้อนมาสู่ที่นั่น

2.5 รายได้รวม (ทั้งครอบครัว) กับแนวทางป้องกันยาเสพติด สรุปได้ว่ารายได้รวม (ทั้งครอบครัว) ของผู้นำท้องถิ่นส่วนมาก ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติดทั้ง 7 ด้าน คือ การให้การศึกษา ความรู้ / การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน / การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / การประชาสัมพันธ์ / การจัดกิจกรรมสันตนาการ / และการจัดระบบดูแล เฝ้าระวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จะเห็นได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีรายได้รวมทั้งครอบครัวต่างกัน ก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาเสพติดไม่แตกต่างกัน จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยที่ส่งผลกระทบต่อสังคม นอกจากนั้นยังเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่จะต้องเร่งแก้ไข ดังนั้น ผู้นำท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจำเป็นต้องแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ลดระดับความรุนแรง และให้หมดไปโดยเร็วที่สุด

2.6 ตำแหน่งกับแนวทางป้องกันยาเสพติด สรุปได้ว่าตำแหน่งของผู้นำท้องถิ่นส่วนมาก มีความสัมพันธ์กับระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติดทั้ง 7 ด้าน คือ การให้การศึกษาคความรู้ / การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน / การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / การประชาสัมพันธ์ / การจัดกิจกรรมสันตนาการ / และการจัดระบบดูแลเฝ้าระวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จะเห็นได้ว่า การที่ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับแนวทางป้องกันยาเสพติดทั้ง 7 ด้านนั้น ก็เป็นผลมาจากปัญหายาเสพติดที่ทวีความรุนแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศเป็นปัญหาเรื้อรังที่จะต้องเร่งแก้ไข ดังนั้น ผู้นำท้องถิ่นไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งใดจึงให้ความสำคัญ โดยใช้หลักการป้องกันนำหน้าการปราบปรามปัญหายาเสพติด ซึ่งแนวทางป้องกันยาเสพติดทั้ง 7 ด้าน จำเป็นที่จะต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กัน เพื่อเป็นการลดปริมาณกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และกลุ่มที่คิดจะริเริ่มใช้ยาเสพติด

2.7 ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งกับแนวทางป้องกันยาเสพติด สรุปได้ว่าระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของผู้นำท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติด มี 1 ด้าน คือ การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของผู้นำท้องถิ่น ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติด มี 6 ด้าน คือ การให้การศึกษาคความรู้ / การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / การประชาสัมพันธ์ / การจัดกิจกรรมสันตนาการ / และการจัดระบบดูแล เฝ้าระวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จะเห็นได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นไม่ว่าจะมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งนานเท่าใด จะให้ความสำคัญกับแนวทางป้องกันยาเสพติดด้านการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน โดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่นที่ดำรงตำแหน่ง 10 ปีขึ้นไป จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชนอยู่ในระดับสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ เพราะว่าการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นสื่อประเภท วิทยุ โทรทัศน์ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ สามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่าย รวดเร็ว และทั่วถึง เนื่องจากประชาชนยังให้ความสำคัญกับเรื่องการทำมาหากินมากกว่าปัญหายาเสพติด ดังนั้น การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดผ่านสื่อจึงเป็นสิ่งที่เข้าถึงประชาชนได้มากกว่า ส่วนแนวทางป้องกันยาเสพติดอีก 6 ด้าน ผู้นำท้องถิ่นก็ให้ความสำคัญไม่แตกต่างกัน เพราะการป้องกันปัญหา ยาเสพติดจำเป็นต้องดำเนินวิธีการต่างๆ ไปพร้อมๆ กัน จะเลือกเพียงวิธีการใดวิธีการหนึ่งไม่ได้

2.8 สถานภาพสมรสกับแนวทางป้องกันยาเสพติด สรุปได้ว่าผู้นำท้องถิ่นที่มีสถานภาพโสด หย่าร้าง หม้าย และแยกกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางป้องกันยาเสพติดด้านการให้การศึกษา ความรู้ / การจัดระบบดูแล เผื่อระวังอยู่ในระดับต่ำ

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน / การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / และการประชาสัมพันธ์ จะอยู่ในระดับปานกลาง และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสันตนาการ จะอยู่ในระดับสูง

ในขณะที่ผู้นำท้องถิ่นที่มีสถานภาพแต่งงาน ส่วนมากมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางป้องกันยาเสพติดด้านการให้การศึกษา ความรู้ / การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / การประชาสัมพันธ์ / และการจัดกิจกรรมสันตนาการ อยู่ในระดับปานกลาง และความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ / และการจัดระบบดูแล เผื่อระวังอยู่ในระดับต่ำ

จะเห็นได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นไม่ว่าจะมีสถานภาพแต่งงาน โสด หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่ ต่างก็ให้ความสำคัญกับปัญหาเสพติด โดยเฉพาะผู้ที่มีสถานภาพโสด หรือหย่าร้าง จะมีภาระความรับผิดชอบเกี่ยวกับครอบครัวน้อย จึงมีเวลาที่จะทำงานได้เต็มที่ ทุ่มเทเวลาในการทำงานโดยไม่มี ความกังวล ทำให้กล้าคิด กล้าตัดสินใจในการดำเนินงานเกี่ยวกับปัญหาเสพติดได้เต็มความสามารถ

สรุปได้ว่าปัจจัยภูมิหลังของผู้นำท้องถิ่นส่วนมากไม่มีความสัมพันธ์กับแนวทางป้องกันยาเสพติด เนื่องจากว่าปัญหาเสพติดเป็นปัญหาเร่งด่วนของรัฐบาลที่จะต้องได้รับการแก้ไข เพื่อไม่ให้ปัญหาเสพติดทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ จนสามารถกล่าวได้ว่าเป็นวิกฤติของชาติที่ต้องการพลังของประชาชนทั้งแผ่นดินเพื่อผนึกกำลังช่วยกันแก้ไขให้ปัญหาดังกล่าวหมดสิ้นไปจากสังคมไทย ดังนั้น ผู้นำท้องถิ่นในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนรับผิดชอบโดยตรงไม่ว่าจะมีปัจจัยภูมิหลัง เช่น เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และอื่นๆ ต่างกันเช่นไร ก็จะต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาเสพติดเช่นเดียวกัน โดยการรับมอบนโยบายจากส่วนกลางแล้วนำมาปฏิบัติ เพื่อทำให้ชุมชนและท้องถิ่นของตนปลอดจากยาเสพติด ยกเว้น ปัจจัยภูมิหลังของผู้นำท้องถิ่นด้านตำแหน่ง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติด เนื่องจากว่าผู้นำท้องถิ่นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องทำงานสนองนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด และจากผลการศึกษาพบว่าตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล ส่วนมากจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางป้องกันยาเสพติดอยู่ใน

ระดับปานกลาง ส่วนตำแหน่งคณะกรรมการชุมชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางป้องกันยาเสพติดในระดับต่ำทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่ากระบวนการได้ผู้นำของชุมชนนั้น อาจเกิดจากใครมีพรรคพวกมากก็จะได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ดังนั้น เมื่อจำเป็นต้องจัดการกับปัญหาเสพติดก็ไม่สามารถจัดการได้โดยเด็ดขาด เนื่องจากว่าจะกระทบต่อกลุ่มคะแนนเสียง พรรคพวก หรือเครือข่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติดที่เป็นเอเยนต์จำหน่ายยาเสพติดที่อาศัยอยู่ในชุมชน หรืออีกกรณีหนึ่งเป็นผลมาจากคณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมได้เสียหรือได้รับผลประโยชน์จากกลุ่มค้ายาเสพติด จึงปล่อยปละละเลย ไม่สนใจที่จะแก้ปัญหอย่างจริงจัง จนก่อให้เกิดปัญหาเรื้อรังขึ้นภายในชุมชนที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ถ้าบุคคลระดับผู้นำยังขาดจิตสำนึกที่ดี เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้นำท้องถิ่นกับแนวทางป้องกันยาเสพติด

3.1 บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความสามารถในการจูงใจกับแนวทางป้องกันยาเสพติด สรุปได้ว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความสามารถในการจูงใจ มีความสัมพันธ์กับระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติดทั้ง 7 ด้าน คือ การให้การศึกษาคความรู้อ / การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน / การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / การประชาสัมพันธ์ / การจัดกิจกรรมสันตนาการ / และการจัดระบบดูแล ฝ้าระวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการจูงใจของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับแนวทางป้องกันปัญหาเสพติดนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากว่าผู้นำท้องถิ่นซึ่งเป็นแกนนำสำคัญในการจัดการกับปัญหาเสพติดนั้น ยังขาดการจูงใจที่ดีในการขอความร่วมมือจากองค์กรทางศาสนา สถานบันการศึกษา และสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในชุมชน เพื่อช่วยกันรณรงค์ให้เยาวชน ผู้ปกครอง และประชาชนโดยทั่วไปได้มีความรู้ ความเข้าใจถึงพิษภัยของยาเสพติด ดังนั้น ผู้นำท้องถิ่นจำเป็นจะต้องประสานความร่วมมือกับแกนนำสำคัญในชุมชน เพื่อร่วมกันสร้างกระแสสังคมให้ทุกคนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดและให้มีจิตสำนึกที่จะต้องร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

3.2 บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความคิดริเริ่มกับแนวทางป้องกันยาเสพติด สรุปได้ว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความคิดริเริ่ม มีความสัมพันธ์กับระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติดทั้ง 7 ด้าน คือ การให้การศึกษาคความรู้อ / การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน / การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / การประชาสัมพันธ์ / การจัดกิจกรรมสันตนาการ / และการจัดระบบดูแล ฝ้าระวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จะเห็นได้ว่า บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความคิดริเริ่มเกี่ยวกับแนวทางป้องกันยาเสพติดนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติดที่ผ่านมาผู้นำท้องถิ่นยังขาดความคิดริเริ่มในการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนที่สามารถปฏิบัติได้อย่างแท้จริง เช่น จะต้องขอความร่วมมือกับวัดหรือมัสยิดเพื่อทำการบำบัดรักษาผู้ที่ติดยาเสพติดในชุมชน หรือขอความร่วมมืออย่างจริงจังกับหน่วยงานทางราชการในการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ที่ติดยาเสพติด หรือการใช้กฎหมายสังคมที่ชุมชนได้กำหนดขึ้นมาบังคับใช้กับผู้ผลิต ผู้ขาย และผู้เสพโดยไม่มีการละเว้น

3.3 บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความเข้าใจปัญหาเกี่ยวกับแนวทางป้องกันยาเสพติดสรุปได้ว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความเข้าใจปัญหา มีความสัมพันธ์กับระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติดทั้ง 7 ด้าน คือ การให้การศึกษา ความรู้ / การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน / การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / การประชาสัมพันธ์ / การจัดกิจกรรมสันตนาการ / และการจัดระบบดูแล ฝ้าระวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จะเห็นได้ว่า ความเข้าใจปัญหาของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับแนวทางป้องกันยาเสพติดนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการทำงานของผู้นำท้องถิ่นที่ผ่านมายังขาดความต่อเนื่องและความเอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาเสพติด เช่น การจัดกลุ่มอาสาสมัครเพื่อฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติด หรือการแจ้งเบาะแสหรือความเคลื่อนไหวต่างๆ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทราบ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนที่เพียงพอ เมื่อหมดงบประมาณหรือขาดการตรวจตราอย่างจริงจังจากส่วนกลางโครงการต่างๆ ก็ต้องหยุดหรือชλοไปก่อน นอกจากนั้น ยังขาดอาสาสมัครที่จะมาร่วมกันแก้ปัญหาเสพติด เพราะเกรงกลัวอิทธิพลของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด ดังนั้น การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของผู้นำท้องถิ่นจึงยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

3.4 บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านการวางแผนและอำนวยการกับแนวทางป้องกันยาเสพติด สรุปได้ว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านการวางแผนและอำนวยการ มีความสัมพันธ์กับระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติดทั้ง 7 ด้าน คือ การให้การศึกษา ความรู้ / การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน / การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / การประชาสัมพันธ์ / การจัดกิจกรรมสันตนาการ / และการจัดระบบดูแล ฝ้าระวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จะเห็นได้ว่า การวางแผนและอำนวยการของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการทำงานของผู้นำท้องถิ่นยังเป็นแบบเก่าทำตามขั้นตอนของระบบราชการ ยึดถือกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ทำให้การดำเนินงานในการป้องกันยาเสพติด

ขาดความคล่องตัว ล้าช้า ไม่ทันกับขบวนการค้ายาเสพติดที่มีการพัฒนารูปแบบการผลิต และการจำหน่ายอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้นำท้องถิ่นต้องปรับปรุงระบบการทำงานให้มีความคล่องตัวมีประสิทธิภาพสามารถดำเนินการได้ทันทั่วถึง และปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน และสามารถเอาผิดกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด โดยไม่มีการลดหย่อน

3.5 บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความรู้ความชำนาญเฉพาะทางกับแนวทางป้องกันยาเสพติด สรุปได้ว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง มีความสัมพันธ์กับระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติดทั้ง 7 ด้าน คือ การให้การศึกษา ความรู้ / การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน / การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / การประชาสัมพันธ์ / การจัดกิจกรรมสันติภาพ / และการจัดระบบดูแล ฝึกระวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จะเห็นได้ว่า ความรู้ความชำนาญเฉพาะทางของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้นำท้องถิ่นส่วนมากจบการศึกษาระดับสูงกว่าภาคบังคับ เช่น มัธยม ปวช. ปวส. และมีประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานเท่านั้น จึงทำให้ขาดความรู้ ความชำนาญที่เพียงพอในด้านวิชาการเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดภายในชุมชน ดังนั้น ผู้นำท้องถิ่นจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากจะได้รับการฝึกอบรมแล้ว ผู้นำท้องถิ่นต้องฝึกหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองจากหนังสือ บทความ รวมถึงการค้นหาข้อมูลจาก Internet เพื่อช่วยเสริมความรู้ให้กับผู้นำท้องถิ่นและเป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน

3.6 บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาภัยกับแนวทางป้องกันยาเสพติด สรุปได้ว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหา มีความสัมพันธ์กับระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติดทั้ง 7 ด้าน คือ การให้การศึกษา ความรู้ / การเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน / การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / การประชาสัมพันธ์ / การจัดกิจกรรมสันติภาพ / และการจัดระบบดูแล ฝึกระวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จะเห็นได้ว่า ความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาภัยของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้นำท้องถิ่นยังขาดความกระตือรือร้นในการสอดแทรกประเด็นความรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของปัญหาเสพติด ผลเสียที่ได้รับที่มีต่อตัวผู้เสพ

ครอบครัว และสังคมรอบข้าง เมื่อเยาวชน ผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไป หรือผู้ใช้แรงงานล่วงเวลา มีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม นอกจากนั้น ผู้นำท้องถิ่นยังขาด การให้คำแนะนำปรึกษาที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานมีวุฒุมยาเสพติด เพราะกลัวยุทธ หลานจะมีความผิด เสียอนาคต จึงไม่ให้ความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการแก้ปัญหาเสพติด

3.7 บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านการติดตามข่าวสารบ้านเมืองกับแนวทางป้องกัน ยาเสพติด สรุปได้ว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านการติดตามข่าวสารบ้านเมือง มีความสัมพันธ์กับ ระดับของแนวทางป้องกันยาเสพติดทั้ง 7 ด้าน คือ การให้การศึกษา ความรู้ / การเผยแพร่ข่าวสาร ผ่านสื่อมวลชน / การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่ / การรณรงค์เนื่องในโอกาสพิเศษ / การประชา-สัมพันธ์ / การจัดกิจกรรมสันตนาการ / และการจัดระบบดูแล ฝึกระวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

จะเห็นได้ว่า บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านการติดตามข่าวสารบ้านเมืองเกี่ยวกับการ ป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้นำท้องถิ่นยังขาดการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนรับทราบเท่าที่ควร นอกจากนั้น ผู้นำท้องถิ่นซึ่งเป็น แกนนำสำคัญในชุมชนยังขาดความสนใจที่จะสร้างเวทีประชาคมในชุมชน เพื่อให้ประชาชนร่วมกัน ศึกษาหาสาเหตุของปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นในชุมชน พร้อมทั้งกำหนดแนวทางแก้ไข เพื่อนำผล จากการระดมสมองของประชาชนในชุมชนไปปฏิบัติได้จริง

สรุปได้ว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ ความสามารถในการจูงใจ ความคิดริเริ่ม ความเข้าใจปัญหา การวางแผนและอำนวยความสะดวก ความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ความมุ่งมั่นใน การแก้ไขปัญหา และการติดตามข่าวสารบ้านเมือง มีความสัมพันธ์กับแนวทางป้องกันยาเสพติด โดยผู้นำท้องถิ่นส่วนมากจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่ทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันยาเสพติด อยู่ในระดับปานกลางนั้น เนื่องมาจากตัวของผู้นำท้องถิ่นเอง ซึ่งยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และ การตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาเสพติด นอกจากนั้น การดำเนินงานเกี่ยวกับการ ป้องกันยาเสพติดภายในชุมชนยังขาดความต่อเนื่อง และขาดความเอาใจใส่จากผู้นำท้องถิ่น โดยการดำเนินงานของผู้นำท้องถิ่นจะเป็นการรับมอบนโยบายจากส่วนกลางและดำเนินงานตาม รูปแบบขั้นตอนที่ส่วนกลางกำหนดมา ซึ่งบางครั้งผู้นำท้องถิ่นไม่ได้นำรูปแบบการดำเนินการ ป้องกันยาเสพติดที่ได้รับมาจากส่วนกลางมาปรับแก้ให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของ ประชาชนในชุมชนนั้นๆ จึงทำให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดไม่ประสบผล สำเร็จเท่าที่ควร จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าตัวจักรสำคัญที่จะทำให้ชุมชนดำเนินงานป้องกัน

ยาเสพติดได้ประสบผลสำเร็จ ขึ้นอยู่กับผู้นำท้องถิ่น ดังนั้น การดำเนินงานที่สำคัญ คือ จะต้องเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดให้กับบุคคลระดับผู้นำ โดยให้ปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเสียใหม่ คิดถึงอนาคตและความมั่นคงของชาติ บ้านเมืองเป็นหลักให้ลด ละ เลิกประโยชน์ส่วนตน ทิ้งนิสัยไม่รู้ไม่ชี้หรือเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ ปล่อยให้ยาเสพติดแพร่ระบาดอย่างหนักให้หมดสิ้นไป

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในชุมชน

4.1 ปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติด

4.1.1 ประชาชน และผู้นำชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในการแจ้งเบาะแส ผู้ค้าผู้เสพ เนื่องจากกลัวการคุกคามจากผู้มีอิทธิพล

4.1.2 ขาดงบประมาณและบุคลากรที่มีความสามารถในการดำเนินงาน

4.1.3 ปัญหาครอบครัวไม่มีเวลาในการอบรมดูแลบุตรหลาน และปิดบังข้อมูลบุตรหลานที่เสพยา และแหล่งมั่วสุม

4.1.4 เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย ดูแลไม่ทั่วถึง การทำงานไม่ต่อเนื่อง ล่าช้าขาดการติดตามผล และมีความสัมพันธ์กับชาวบ้านน้อย

4.1.5 ชุมชนที่มีประชากรอยู่นานแน่น ยากแก่การควบคุมดูแล

4.1.6 ปัญหาเรื่องการศึกษา เยาวชน และประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด ผู้นำขาดความเอาใจใส่ และไม่ให้ความสำคัญ

4.1.7 ปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตหรือการค้ายาเสพติด โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

4.2 การแก้ไขปัญหายาเสพติด

4.2.1 การจัดเวทีชาวบ้านเพื่อนำเสนอปัญหายาเสพติด และจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง เยาวชน และผู้นำชุมชน

4.2.2 ส่งเสริมการกีฬา และสนับสนุนอุปกรณ์การกีฬา

4.2.3 ประชาสัมพันธ์และจัดนิทรรศการ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติดให้ประชาชนรับทราบ

4.2.4 ให้ทุกหน่วยงานร่วมมือกันอย่างจริงจัง มีส่วนร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง และให้ดำเนินการปราบปรามอย่างเด็ดขาด

4.2.5 สร้างงาน สร้างอาชีพให้เกิดขึ้นในชุมชน

4.2.6 จัดหางบประมาณจากรัฐบาล องค์กรเอกชน และมูลนิธิต่างๆ เพื่อนำไปสนับสนุนโครงการป้องกันยาเสพติดภายในชุมชน

4.2.7 ควรออกมาตรการหรือบทลงโทษอย่างหนัก สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่

เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด

4.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด

4.3.1 ให้เจ้าหน้าที่ปราบปรามให้จริงจัง ต่อเนื่อง มีบทลงโทษที่หนัก เมื่อจับ

ผู้ค้า และผู้ผลิตได้ รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนในขบวนการค้ายาเสพติด

4.3.2 จัดการแข่งขันกีฬาภายในชุมชน

4.3.3 สร้างเครือข่ายมวลชนในการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด โดยให้

ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรของภาครัฐ เอกชน และองค์กรในท้องถิ่น

4.3.4 การป้องกันยาเสพติดควรเริ่มที่ครอบครัวก่อน โดยผู้ปกครองและบุตร

หลานต้องมีความเข้าใจในปัญหาเสพติดร่วมกัน

4.3.5 ให้ประชาชนจัดเวรยามเพื่อสอดส่องดูแล และแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่

4.3.6 สร้างงาน สร้างอาชีพ เพื่อให้มีรายได้สมดุลกับค่าครองชีพ และหาอาชีพ

เสริมให้เยาวชนมีงานทำ

5. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview)

สรุปได้ว่าผู้นำท้องถิ่นให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดที่ผ่านมาว่า ได้ผลในระดับหนึ่งเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของเจ้าหน้าที่ไม่ต่อเนื่อง ขาดการติดตามผล และมีข้อมูลเชิงสถิติว่าเด็กรุ่นใหม่โดยเฉพาะเด็กนักเรียนมีแนวโน้มที่จะติดยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น ซึ่งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดที่ผู้นำท้องถิ่นพบมากที่สุด คือ การขาดความร่วมมือจากเยาวชนและชาวบ้านในหมู่บ้านด้านการแจ้งข้อมูลข่าวสาร เพราะเกรงกลัวอิทธิพลพวกค้ายา และการขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในแบบทั่วไป

นอกจากนั้น ผู้นำท้องถิ่นยังได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยแนวทางที่ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญ คือ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปราบปรามอย่างเด็ดขาด ประสานงานร่วมมือกันอย่างจริงจัง และแก้ไขมาตรการทางด้านกฎหมายโดยการลงโทษรุนแรงมากขึ้นแก่ผู้ผลิตและผู้จำหน่าย รวมทั้งให้ทางราชการใกล้ชิดกับชุมชนให้มากกว่านี้ ซึ่งความคิดเห็นในเรื่องการแก้ไขปัญหายาเสพติดนี้ จะมีความคิดเห็นแย้งกับการศึกษาในแบบทั่วไป โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) จะเป็นการสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่นกลุ่มย่อยจำนวน 30 คนเท่านั้น จึงทำให้ได้ข้อมูลที่แตกต่างจากการศึกษาแบบทั่วไปที่ให้ความสำคัญ

กับการดำเนินงานในเรื่องการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อนำเสนอปัญหาสุขภาพเสพติด และจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง เยาวชน และผู้นำชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการแข่งขันกีฬาภายในชุมชน ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ ผู้นำท้องถิ่นได้เสนอความคิดเห็นไว้ดังนี้ คือ ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหาร ดูแล ติดตามแก้ปัญหาในชุมชนให้มากที่สุด เพื่อสร้างความตระหนักและเกิดความหวงแหนในชุมชน ซึ่งมีความคิดเห็นแย้งกับการศึกษาแบบทั่วไปที่ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการปราบปรามอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และมีบทลงโทษที่หนัก เมื่อจับผู้ผลิต และผู้จำหน่ายได้

อภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับแนวทางป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้นำท้องถิ่นยังขาดความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ซึ่งปัญหาสุขภาพเสพติดเป็นปัญหาละเอียดอ่อนที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนและถูกวิธี นอกจากนั้น การทำงานของผู้นำท้องถิ่นยังขาดความต่อเนื่อง ความเอาใจใส่ และความเข้มงวดกับผู้ค้าและผู้เสพอย่างแท้จริง เนื่องจากเกรงกลัวอิทธิพลของกลุ่มผู้ค้า ถูกข่มขู่ คุกคาม ทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งมีผลกระทบกับบุคคลในครอบครัวของผู้นำท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติด ที่ไปขัดขวางการทำงานของขบวนการค้ายาเสพติด และอีกกรณีหนึ่งเป็นผลมาจากประชาชนภายในชุมชน บุคคลภายในครอบครัวญาติพี่น้อง หรือเพื่อนฝูงของเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติด ซึ่งเป็นบุคคลที่สนิทสนมคุ้นเคยกัน มีส่วนร่วมในขบวนการค้ายาเสพติดเสียเอง ทำให้เจ้าหน้าที่หรือผู้นำท้องถิ่นไม่กล้าจัดการ หรือดำเนินการรุนแรง จะอะลุ่มอล่วยและผ่อนผันให้ ซึ่งจะทำให้เป็นปัญหาเรื้อรังขึ้นภายในชุมชน นอกจากนั้น ปัญหาเรื่องการจัดงบประมาณในการสนับสนุนโครงการป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติด ทำให้โครงการต่างๆ ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน และไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้นำท้องถิ่นยังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสุขภาพเสพติด แต่กลับให้ความสนใจในเรื่องของการจัดการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานมากกว่า เช่น การก่อสร้างถนน ทำให้มีงบประมาณจำกัดในการจัดสรรเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด อีกทั้งปัญหาในเรื่องของการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถที่จะทำงานร่วมกับชุมชนในการให้ความรู้ ความเข้าใจ กับผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง เยาวชน และประชาชนทั่วไป ในเรื่องของพิษภัยและโทษของยาเสพติด จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าผู้นำท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การ

ดำเนินงานป้องกันยาเสพติดประสบผลสำเร็จ ถ้าสามารถแก้ไขข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนต่างๆ ได้ ดังนั้น ผู้นำท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอบรมให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับปัญหาเสพติดอย่างแท้จริง รวมทั้งจะต้องได้รับการฝึกทักษะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด เพื่อเป็นการสร้างความชำนาญ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ให้กับผู้นำท้องถิ่น เมื่อได้รับมอบนโยบายจากส่วนกลางให้ปฏิบัติงานในการจัดการกับปัญหา ยาเสพติดภายในชุมชน ซึ่งจะเป็นผลดีกับผู้นำท้องถิ่นเมื่อมีความเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาได้ อย่างแท้จริง ทำให้สามารถจัดการกับปัญหาเสพติดให้ลดระดับความรุนแรงลงและให้หมดสิ้นไป จากชุมชน และจากผลการศึกษาดังกล่าวได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย รักขนาม (2538 : 33 -34) ดังนี้

1. บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความสามารถในการจูงใจ เป็นสิ่งสำคัญในการระดม ความเชื่อ ความช่วยเหลือ และการสนับสนุนยอมรับจากประชาชน

2. บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความคิดริเริ่ม เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ผู้นำจะ ต้องมีความคิดริเริ่มและตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะความคิดริเริ่มจะช่วยให้นำสังคมไปสู่สภาพที่ดี ได้ และช่วยเสริมสร้างความเป็นผู้นำได้มากยิ่งขึ้น

3. บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความเข้าใจปัญหา ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำที่จะประสบ ผลสำเร็จ หรือสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้องตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน จะต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในปัญหา

4. บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านการวางแผนและอำนวยความสะดวก จากสภาพสังคมที่ซับซ้อน มากขึ้นทุกวันนี้ สิ่งที่จะช่วยให้การทำงานของผู้นำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ ผู้นำจะต้องรู้จักวางแผนการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้ปฏิบัติการที่มีอยู่มากได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบ รวมทั้งจะต้องสามารถอำนวยความสะดวกเพื่อให้การปฏิบัติงานตามแผนบรรลุตามแผนที่วางไว้

5. บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความรู้ความชำนาญเฉพาะอย่าง ในฐานะการเป็นผู้นำ ของชุมชนความรู้ความชำนาญเฉพาะอย่างของผู้นำมีความสำคัญต่อความสำเร็จและการสร้างความศรัทธาการยอมรับนับถือจากประชาชน

6. บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหา ผู้ใหญ่บ้านจะต้องแสดงให้เห็นว่ามีความกระตือรือร้นจริงจังต่อการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนไม่ว่าผล การดำเนินงานจะเป็นเช่นไร

7. บทบาทของผู้นำท้องถิ่นด้านการติดตามข่าวสารบ้านเมือง ผู้นำจำเป็นต้องที่จะ ต้องรอบรู้ในข่าวสารบ้านเมืองและทันต่อเหตุการณ์ เพื่อที่จะสามารถรับต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่อาจ

เกิดขึ้น รวมถึงมีการปฏิสัมพันธ์กับประชาชนซึ่งสามารถรับและรู้ข่าวสารได้หลากหลาย เช่นเดียวกับผู้นำ

ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยแยกตามสมมติฐานย่อยได้ดังนี้

1. ข้อสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยภูมิหลังของผู้นำท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษารายได้ ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับแนวทางป้องกันยาเสพติด

จากผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยภูมิหลังของผู้นำท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ และสถานภาพสมรส พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับแนวทางป้องกันยาเสพติด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนปัจจัยภูมิหลังของผู้นำท้องถิ่นด้านการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับแนวทางป้องกันยาเสพติด

2. ข้อสมมติฐานที่ 2 บทบาทของผู้นำท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการจูงใจ ความคิดริเริ่ม ความเข้าใจปัญหา การวางแผนและอำนวยความสะดวก ความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหา และการติดตามข่าวสารบ้านเมือง มีความสัมพันธ์กับแนวทางป้องกันยาเสพติด

จากผลการทดสอบสมมติฐาน บทบาทของผู้นำท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการจูงใจ ความคิดริเริ่ม ความเข้าใจปัญหา การวางแผนและอำนวยความสะดวก ความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหา และการติดตามข่าวสารบ้านเมือง พบว่ามีความสัมพันธ์กับแนวทางป้องกันยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้นำท้องถิ่นกับแนวทางป้องกันยาเสพติด : กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จุดอ่อนของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดประการแรก คือ การดำเนินงานส่วนใหญ่รัฐหรือส่วนกลางจะเป็นผู้ดำเนินงานหลัก ชุมชนหรือประชาชนแม้ว่าจะได้รับความเดือดร้อนหรือผลกระทบจากปัญหายาเสพติดก็มักไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไข และเมื่อใดที่รัฐขาดความสนใจ หยุดการดำเนินการ หรือหยุดการสนับสนุน ปัญหายาเสพติดก็จะกลับมาอีก

2. การดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้ประสบผลสำเร็จในระดับรากหญ้าได้นั้น บุคคลระดับผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความรุนแรง

ของปัญหาสุขภาพเสฟติด โดยบุคคลที่เป็นแกนนำจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง

3. ผู้นำท้องถิ่นควรส่งเสริมให้มีการทำประชาสังคมาภายในชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้มีการประชุมเปิดใจคุยกัน แสดงความคิดเห็นกันอย่างเต็มที่ ซึ่งถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกของชุมชน และให้ชุมชนตัดสินใจในอนาคตของชุมชนกันเอง

4. วิธีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดที่จะประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้นำท้องถิ่นจะต้องดำเนินงานในเชิงรุก โดยการนำกฎของชุมชนหรือมาตรการการลงโทษทางสังคมที่ได้จากการทำประชาสังคมาหมู่บ้าน มาดำเนินการบังคับใช้โดยเด็ดขาด หากมีผู้ใดฝ่าฝืน

5. การติดตามผลและสังเกตความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง โดยผู้นำท้องถิ่นและคณะกรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีการประชุมเพื่อประเมินพฤติกรรม ของผู้ชาย และผู้เสพ ซึ่งวิธีการที่ดีที่สุดจะเป็นการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ เพื่อตรวจปัสสาวะหาสารเสฟติด และจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร เพื่อเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่จะเข้ามาในชุมชน

6. ผู้นำท้องถิ่นควรประสานงานขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้อง ตามความจำเป็น เพราะต้องรู้จักพึ่งตนเองก่อนเป็นอันดับแรก โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ให้เป็นประโยชน์ เช่น ขอความร่วมมือกับวัดหรือมัสยิด โรงเรียนหรือสถานบันการศึกษาในชุมชน ร่วมกันคิด ร่วมแก้ไข ร่วมประสาน และร่วมเกาะติดสถานการณ์ เพื่อช่วยกันสอดส่องดูแลเยาวชน และผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยง

7. ผู้นำท้องถิ่นควรดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสฟติด โดยการทำงานในระบบเครือข่าย คือ การร่วมมือกับชุมชนใกล้เคียง เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การแก้ไขปัญหายาเสฟติดให้หมดไปจากสังคม

8. ผู้นำท้องถิ่นควรดำเนินงานสร้างภูมิคุ้มกันยาเสฟติดแก่บุคคลภายในชุมชน โดยการส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว เพื่อสร้างความเข้าใจ ความผูกพันใกล้ชิด สนิทสนม ร่วมกัน และส่งเสริมให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

9. การสร้างงาน สร้างอาชีพ เพื่อเป็นการลดปัญหาการว่างงานและเป็นอาชีพเสริมให้กับ ผู้ที่มีรายได้น้อยหรือผู้ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา โดยการรวมกลุ่มแม่บ้านมารับการฝึกอาชีพจาก หน่วยงานราชการ หรือรวมกลุ่มผลิตสินค้า หรือแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่ได้จากทรัพยากรหรือผลผลิตที่มี มากในชุมชนมาทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อเป็นรายได้กลับมาสู่ชุมชน

10. การจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครขึ้นภายในชุมชนเพื่อทำงานร่วมกับฝ่ายปกครอง ตำรวจ เพื่อช่วยกันสอดส่องดูแลคนแปลกหน้าที่เข้ามาในชุมชน และแจ้งข้อมูลความเคลื่อนไหวต่างๆ ให้

เจ้าหน้าที่รับทราบ และประสานความร่วมมือกับชุมชนใกล้เคียงเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับรุนแรง 4 อำเภอ เท่านั้น คือ อ.หาดใหญ่ อ.เมืองสงขลา อ.สะเดา อ.สิงหนคร ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรที่จะมีการศึกษาพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับเบาบางและระดับปานกลางด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งจังหวัดและสามารถอภิปรายผลได้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

2. ควรมีการศึกษาประเด็นอื่นๆที่น่าสนใจ เช่น การปราบปรามยาเสพติด การบำบัดรักษายาเสพติด และการควบคุมพืชเสพติด เพื่อเป็นการศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ครอบคลุมแบบองค์รวม

3. ควรศึกษาถึงบทบาทของชุมชนในฐานะเป็นหน่วยงานหลักที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในชุมชนด้วยตนเอง